

## « اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ »

### ازدواج در قرآن:

۱. به پدرها و مادرها تذکر می دهیم؛ من خواهش می کنم و تقاضا می کنم از شماها که یک خرده امکانات ازدواج را آسان کنید. پدر و مادرها سخت گیری می کنند؛ هیچ سخت گیری لازم نیست. بله، یک مشکلات طبیعی وجود دارد - مسئله ی مسکن، مسئله ی شغل و از این مسائل - لکن « إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُعْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ » [سوره ی نور، بخشی از آیه ۳۲؛ «اگر تنگدستند خداوند آنان را از فضل خویش بی نیاز خواهد کرد.»] خب، این قرآن است. ممکن است جوان، الان هم امکانات مالی مناسبی نداشته باشد، اما ان شاء الله بعد از ازدواج خدای متعال گشایش می دهد. ازدواج جوانها را متوقف نکنند؛ من خواهش می کنم که پدرها و مادرها به این مسئله توجه کنند. (۹۴/۴/۲۰)

۲. البته یکی از مسائل مهم این است که رسم خواستگاری رفتن و وساطت کردن برای ازدواج دخترها، متأسفانه کمرنگ شده؛ این چیز لازمی است. افرادی هستند - سابقها همیشه معمول بود، حالا هم با کثرت نسل جوان در جامعه ی ما، باید این رواج داشته باشد - پسرهایی را می شناسند، به خانواده ی دختر معرفی می کنند؛ دخترهایی را می شناسند، به خانواده ی پسر معرفی می کنند؛ تسهیل می کنند و آماده سازی می کنند ازدواج را؛ این کارها را بکنند. هرچه که ما بتوانیم در جامعه مسئله ی مشکل جنسی جوانها را حل کنیم، این به نفع دنیا و آخرت جامعه ی ما است؛ به نفع دنیا و آخرت کشور ما است. (۹۴/۴/۲۰)

### ازدواج شهداء:

۳. وضع عادی زندگی کردن شهدا چه جور بوده؟ فرض بفرمایید ازدواجشان؛ در این خاطرات شهدا که زندگینامه ی شهدا [است] - حالا تا آن مقداری که بنده دیده ام و خوانده ام و نگاه کرده ام - در چند مورد بحث ازدواج اینها مطرح می شود؛ چگونگی ازدواج اینها، رفتار اینها در گزینش همسر - دنبال چه جور همسری بودند - بعد مراسم ازدواج، بعد نوع رفتار با خانواده ها، اینها همه قلّه های اخلاق اسلامی است. امروز ما گرفتاریم؛ ما امروز به این چیزها احتیاج داریم. امروز جوان ما برای ازدواج، برای گزینش همسر چه جور فکر می کند و چه جور باید فکر کند؟ آن الگو را باید در مقابل او نگه داشت؛ اینها الگو هستند، شهدای ما الگو هستند. (۹۵/۷/۵)

### سنت های غلط ازدواج:

به نام خداوند جان و خرد، **ازدواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)**، « دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

۴. بعضی از تصورات و سنت‌های غلط در مورد ازدواج وجود دارد که اینها دست‌وپاگیر است، مانع از رواج ازدواج جوان‌ها است؛ این سنت‌ها را باید عملاً نقض کرد. شما که جوانید، مطالبه‌گرید، پرنشاطید، پیشنهادکننده‌ی نقض خیلی از عادت‌ها و سنت‌ها هستید، به نظر من این سنت‌های غلطی را هم که در زمینه‌ی ازدواج وجود دارد، بایستی شماها نقض کنید. (۹۳/۷/۳)

### مهریه سنگین:

۵. پیامبر (صلی الله علیه و آله) آمد همه اینها را شکست، برای اینکه مانع ازدواج می‌شود. اینها مانع از ازدواج دخترها و پسرها می‌شود. گفت این چیزها را رها کنید. ازدواج شروع آسان است. از لحاظ شرایط مادی، سهل‌ترین است، آنچه که در ازدواج مهم است رعایت‌های بشری و انسانی است. (خطبه عقد، ۷۲/۱۰/۶)

۶. خیال نکنید آن وقتها مهریه‌ی زیاد و سنگین با جهیزیه‌ی زیاد سرشان نمی‌شد. چرا آقا! آن وقتها هم بعضی، از این بی‌عقلیها مثل بی‌عقلیهای زمان ما را داشتند که مثلاً یک میلیون مثقال طلا مهریه‌ی دخترشان بکنند. درست مثل همین بی‌عقلیهای که امروزه بعضیها دارند. این کارهای مبالغه‌آمیز این طوری اصلاً کار جهّال است. اسلام آمد همه‌ی اینها را به هم ریخت. نه اینکه پیامبر (صلی الله علیه و آله) بلد نبودند بگویند دختر من هزار شتر سرخ موی با فلان شرایط باید مهریه اش باشد. چرا می‌شد؛ منتهی اسلام همه را بهم ریخت. (خطبه عقد، ۷۲/۱۱/۱۲)

۷. مهریه‌ی سنگین مال دوران جاهلیت است. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) آن را منسوخ کرد. پیامبر (صلی الله علیه و آله) از یک خانواده اعیانی است. خانواده‌ی پیغمبر (صلی الله علیه و آله)، تقریباً اعیانی‌ترین خانواده‌ی قریش بودند. خود ایشان هم که رئیس و رهبر این جامعه است. چه اشکالی داشت دختر به آن خوبی که بهترین دختران عالم است و خدای متعال او را « سیده‌الّنساء العالمین » قرار داد « مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ »، با بهترین پسرهای عالم که مولای متقیان است می‌خواهند ازدواج کنند، مهریه‌ی ایشان زیاد باشد؟ چرا ایشان آمدند و این مهریه‌ی کم را قرار دادند که اسمش « مَهْرُ السُّنَّةِ » است. (خطبه عقد ۷۴/۲/۲۸)

۸. کسانی که مهریه‌ی بالا برای خانمشان قرار می‌دهند، به جامعه ضرر می‌زنند. خیلی از دخترها توی خانه می‌مانند، خیلی از پسرها بی‌زن می‌مانند، به خاطر این که این چیزها وقتی در جامعه رسم شد، سنت و عادت شد، به جای « مَهْرُ السُّنَّةِ »، به جای این که مهر پیغمبر (صلی الله علیه و آله) سنت باشد، وقتی مهر جاهلی سنت شد، اوضاع، اوضاع جاهلی خواهد شد. (خطبه عقد، ۷۷/۸/۱۱)

۹. مهریه‌ی سنگین مال دوران جاهلیت است. پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) آن را منسوخ کرد. پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله) از یک خانواده‌ی اعیانی است. خانواده‌ی پیغمبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله)، تقریباً اعیانی‌ترین خانواده‌ی قریش بودند. خود ایشان هم که رئیس و رهبر این جامعه است. چه اشکالی داشت دختر به آن خوبی که بهترین دختران عالم است و خدای متعال او را «سیده‌ی النساء العالمین» قرار داد «مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ»، با بهترین پسرهای عالم که مولای متقیان است می‌خواهند ازدواج کنند، مهریه‌ی ایشان زیاد باشد؟ چرا ایشان آمدند و این مهریه‌ی کم را قرار دادند که اسمش «مَهْرُ السُّنَّةِ» است. (خطبه عقد، ۷۴/۲/۲۸)

۱۰. مهریه هر چه کمتر باشد، به طبیعت ازدواج نزدیکتر است، چون طبیعت ازدواج معامله که نیست، خرید و فروش که نیست، اجاره دادن که نیست، زندگی دو انسان است. این ارتباطی به مسائل مالی ندارد. ولی شارع مقدس یک مهریه‌ای را معین کرده که باید یک چیزی باشد. اما نباید سنگین باشد. بایستی عادی باشد جوری باشد که همه بتوانند انجام دهند. (خطبه عقد، ۷۴/۵/۱۸)

۱۱. بعضی خیال می‌کنند مهریه‌ی سنگین به حفظ پیوند زناشویی کمک می‌کند. این خطاست. اشتباه است. اگر خدای ناکرده این زن و شوهر نااهل باشند، مهریه‌ی سنگین هیچ معجزه‌ای نمی‌تواند بکند. (خطبه عقد، ۷۵/۵/۱۱)

۱۲. بعضی از خانواده‌های طرف عروس می‌گویند که ما مهریه‌ی آن قدر بالا نمی‌خواهیم ولی خانواده‌ی داماد برای پز دادن و تفاخر می‌گویند نه نمی‌شود! چند میلیون یا فلان قدر. خب اینها همه دوری از اسلام است. هیچ کس با مهریه‌ی بالا خوشبخت نشد. این‌هایی که خیال می‌کنند اگر مهریه نباشد ازدواج دخترشان متزلزل خواهد شد، این‌ها اشتباه می‌کنند. ازدواج اگر چنانچه با محبت بود، با وضعیت درست بود، بی‌مهریه هم متزلزل نمی‌شود. ولی اگر چنانچه بر مبنای خباثت و زرنگی و کلاهبرداری و فریب و این چیزها بود، مهریه هر چقدر هم که زیاد باشد، مرد بدجنس زورگو، کاری خواهد کرد که بتواند از زیر بار این مهریه هم فرار کند. (خطبه عقد، ۷۵/۹/۴)

۱۳. من از مردم سراسر کشور خواش می‌کنم که آن قدر مهریه‌ها را زیاد نکنند. این سنت جاهلی است. این کاری است که خدا و رسول (صلی‌الله‌علیه‌وآله) در این زمان بخصوص، از آن راضی نیستند. نمی‌گوییم حرام است. نمی‌گوییم ازدواج باطل است. اما خلاف سنت پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله) و اولاد ایشان و ائمه‌ی هدی (علیهم‌السلام) و بزرگان اسلام است. خلاف روش این‌هاست و به‌خصوص در زمان ما که کشور احتیاج دارد به این‌که همه‌ی کارهای صحیح، آسان شود، هیچ مصلحت نیست که بعضی ازدواج‌ها را این‌طور مشکل کنند. (خطبه عقد، ۷۳/۹/۲)

## جهیزیه سنگین:

۱۴. من گمان می‌کنم این که در جهیزیه‌ی حضرت زهرا (علیهاالسلام) این قدر سادگی رعایت شد... این حد را حفظ کردند. این یک جنبه‌ی نمادین داشت. برای این که بین مردم مبنا و پایه‌ای باشد برای عمل به آن، تا دچار این مشکلاتی که بر اثر

زیاده‌روی‌ها پیش می‌آید، نشوند. (خطبه عقد، ۷۷/۴/۱۸)

۱۵. بعضی از خانواده‌های عروس، خودشان را اذیت می‌کنند و به زحمت می‌اندازند و اگر پول هم ندارند به زحمت پول تهیه می‌کنند. اگر پول دارند خرج زیادی می‌کنند، برای این که یک جهیزیه‌ی مفصل پر زرق و برقی را مثلاً در اختیار دخترشان

بگذارند. (خطبه عقد، ۷۷/۱۲/۲۸)

۱۶. جهیزیه‌ی زیاد، هیچ دختری را خوشبخت نمی‌کند و هیچ خانواده‌ای را به آن آرامش و سکون و اعتماد لازم نمی‌رساند. اینها زوایای زندگی است. فضول زندگی است و جز دردسر و اسباب زحمت و اسباب مشکل فایده‌ای ندارد. (خطبه عقد، ۷۵/۹/۱۸)

۱۷. مبدا بروید پول قرض کنید، جهیزیه درست کنید. مبدا خودتان را به زحمت بیندازید. مبدا خانواده‌تان را به زحمت بیندازید. مبدا خیال کنید که دخترتان اگر جهیزیه‌اش کمتر از دختر همسایه و قوم و خویش بود، این سرشکستگی است. (خطبه عقد،

۸۱/۳/۲۹)

۱۸. بعضی‌ها سعی می‌کنند که برای جهیزیه بزنند روی دست همه‌ی قوم و خویش‌ها و همسایه‌ها و دوست و آشناها که این هم غلط است... باید نگاه کنید ببینید که چه چیزی درست است، چه چیزی حق است آن را انجام بدهید. چه چیزی حق است؟

یک خانواده‌ی دو نفره یک وسایلی لازم دارند که یک زندگی ساده‌ای داشته باشند. (خطبه عقد، ۷۹/۸/۳)

۱۹. انواع و اقسام ریخت و پاش‌ها، زیاده‌روی‌ها، کارهای غلط، جهیزیه‌های سنگین. همه‌چیز را حتماً باید بخرند، بیاورند

توی جهیزیه بگذارند، که اقللاً یک چیز بیشتر از آن دختر خاله‌اش، یا نمی‌دانم خواهرش، یا آن همسایه‌شان یا آن

همکلاسی‌شان داشته باشد. اینها از آن غلط‌های بسیار مودی و آزاردهنده است، برای خود انسان و برای مردم. خیلی از

دخترها نمی‌توانند به خانه‌ی بخت بروند، خیلی از پسرها نمی‌توانند ازدواج کنند، به خاطر همین چیزها. به خاطر همین

گرفتاری‌ها. اگر ازدواج آسان بود، اگر مردم آن قدر سخت‌گیری نکرده بودند، بعضی‌ها اگر مهریه‌شان سنگین نبود، اگر این

جهیزیه‌های جاهلانه نبود و پدر و مادرها به خیال خودشان برای این که مبدا دل دخترشان بشکند، خودشان را به آب و آتش

نمی‌زدند، این گرفتاری‌ها برای خیلی از خانواده‌ها پیش نمی‌آمد. (خطبه عقد، ۷۲/۱۰/۲۶)

به نام خداوند جان و خرد، **از دواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)**، « دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

۲۰. از اول، بعضی‌ها همه‌ی ریز و درشت و لازم و غیر لازم را برای دخترشان به عنوان جهیزیه فراهم می‌کنند که مبادا از دختر فلانی، از نمی‌دانم دختر عمویش، یا از خواهرش یا از جاریش مثلاً کمتر باشد. اینها درست نیست. این کارها غلط است.

اسباب زحمت شماس است. آن هم زحمتی که هیچ اجری پیش خدا ندارد، مایه‌ی تشکر هم نمی‌شود. (خطبه عقد ۸۷/۹/۲)

۲۱. نگذارید جهیزیه‌ها را سنگین کنند. دخترها نگذارند. عروس‌ها شما نگذارید. پدر و مادرها هم اگر می‌خواهند، شما نگذارید. (خطبه عقد، ۷۳/۹/۲۳)

۲۲. مادرهای عروس‌ها در تهیه‌ی جهیزیه دست نگه دارند، خیلی افراط و اسراف نکنند. نگویند حالا مثلاً دخترمان است، دلش می‌شکند. نه. دخترها خوبند. دخترها نمی‌خواهند. ما بی خود نباید دل آن‌ها را بکشانیم به این سمت که هر چیز قشنگ و لوکس و... حتماً باید برایش تهیه شود. (خطبه عقد، ۷۹/۱۱/۱۶)

### تجملات زیاده:

۲۳. تجملات برای یک جامعه، مضر و بد است. آن کسانی که با تجملات مخالفت می‌کنند، معنایش این نیست که از لذت‌ها و خوشی‌هایش بی‌اطلاعند، نه! آن را کاری مضر برای جامعه می‌دانند. مثل یک دارو یا خوراکی مضر. با تجملات زیادی، جامعه زیان می‌کند. البته در حد معقول و متداول ایرادی ندارد. اما وقتی که همین‌طور مرتب پای رقابت و مسابقه به میان آمد، اصلاً از حد خودش تجاوز می‌کند و به جاهای دیگر می‌رود. (خطبه عقد، ۷۰/۴/۲۰)

۲۴. مگر کسانی که با تجمل، عروس و داماد می‌شوند، خوشبخت‌ترند؟ چه کسی می‌تواند چنین چیزی را ادعا کند؟ این کارها جز این که یک عده جوان را، یک عده دختر را حسرت به دل کند و زندگی را بر این‌ها تلخ نماید، اگر نتوانستند آن جور آن‌ها هم عروسی بگیرند تا ابد حسرت به دل بمانند یا اصلاً نتوانند عروسی بگیرند. چیز دیگری نیست... تا آمدند دخترش را بگیرند، چون دستش خالی است، این دختر بماند توی خانه. این پسر دانشجو یا کارگر یا کاسب ضعیف، همین‌طور غیر متأهل بماند. (خطبه عقد، ۷۳/۹/۲۳)

### اسراف:

۲۵. برخی، اسراف می‌کنند. می‌ریزند و می‌پاشند. در این روزگار که فقرایی در جامعه هستند، کسانی هستند که اولیات زندگی هم درست در اختیارشان نیست، این کارها اسراف است، زیادی است، بیخود است. هر کس بکند خلاف است. (خطبه عقد،

(۷۲/۶/۱۱)

به نام خداوند جان و خرد، **از دواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)**، «دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

۲۶. بعضی از مردم با این کاری که می‌شود با آن ثواب برد، گناه می‌برند. با اسراف‌هایی که می‌کنند، با خلاف‌هایی که انجام می‌دهند، با آمیختن این عمل حسن و حسنه به کارهای حرامی که انجام می‌دهند. حرام همه‌اش هم این نیست که محرم و نامحرم و این چیزها باشد. آنها هم البته حرام است، اما ریخت و پاش زیادی هم حرام است. اسراف حرام است. سوزاندن دل مردمی که ندارند در مواردی واقعاً حرام است. زیاده‌روی کردن، حرام و حلال کردن برای این‌که بتواند جهیزیه‌ی دخترش را فراهم کند، اینها حرام است. (خطبه عقد، ۷۶/۱۱/۹)

۲۷. بنده راضی نیستم از کسانی که با خرج‌های سنگین و با اسراف در امر ازدواج، کار را بر دیگران مشکل می‌کنند. البته با جشن و شادی و مهمانی موافقیم ولی با اسراف مخالفیم. (خطبه عقد، ۷۴/۵/۲۴)

### خرید از مکان‌های معروف به گرانی:

۲۸. این دختر خانم‌ها که می‌خواهند جهیزیه درست کنند، برای خرید اسباب سر عقد و جهیزیه، توی این دکان‌های گران‌قیمت بعضی از جاهای تهران، آن محلات گران‌قیمت که معروف است - نمی‌خواهم البته اسم بیاورم - من می‌شناسم کجاست که دکان‌هایش معروف است به جنس گران، اصلاً طرف آنها پا نگذارند. بروند آن جاهایی که معروف به گرانی نیست. این‌طور نباشد که داماد بیچاره را دنبالشان راه بیندازند برای خرید عروس و خرید عقد. متأسفانه از این کارها می‌کنند. (خطبه عقد، ۷۲/۳/۱۹)

### هتل‌ها و سالن‌های پرخرج:

۲۹. این هتل‌ها و سالن‌ها و جشن‌های پرخرج را رها کنید. ممکن است توی یک سالنی هم کسی جشن بگذارد اما ساده، مانعی ندارد. من نمی‌خواهم بگویم حتماً، چون بعضی خانه‌هایشان جا ندارد یا امکاناتش را ندارند ولی اسراف نکنید. (خطبه عقد، ۷۳/۱۰/۲۷)

۳۰. عروسی و عقد و شادی چیز خوبی است. حتی پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) هم برای دختر مکرمه‌ی خودش مجلس عروسی گرفتند، شادی کردند و مردم شعر خواندند. زن‌ها دست زدند و خوشی کردند. اما نباید در این مجلس عقد و عروسی و اینها اسراف انجام بگیرد. یکی از اسراف‌ها همین مجالس عقد و عروسی گران‌قیمت است. در هتل‌ها، در این سالن‌های گران‌قیمت مجالس درست می‌کنند. مبالغ زیادی شیرینی و میوه و خوراکی حرام می‌شود، از بین می‌رود، روی زمین ریخته می‌شود و ضایع می‌گردد. برای چه؟ برای چشم و هم چشمی؟! برای عقب نماندن از قافله‌ی اسراف؟! (خطبه عقد، ۷۲/۱/۵)

به نام خداوند جان و خرد، ازدواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)، «دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

۳۱. عروسی شیرین، آن عروسی‌ای نیست که توی آن خیلی خرج می‌شود و اسراف زیاد در آن می‌شود. عروسی شیرین، عروسی صمیمانه است. صمیمانه که بود، عروسی شیرین می‌شود. ولو مختصر باشد. یک اتاق دو اتاق توی خانه، قوم و خویش، دوست و آشنا و رفیق دور هم بنشینند، این می‌شود عروسی. این میهمانی‌های مفصل و سالن‌های آن‌چنانی یا توی هتل‌ها، خرج‌های زیاد، جنس‌های گران برای مهمانی، اینها هیچ مناسب نیست. نمی‌گوییم ازدواج را باطل می‌کند، نه! ازدواج درست است. اما اینها محیط جامعه و محیط زندگی را تلخ می‌کند. (خطبه عقد، ۷۷/۹/۱۲)

۳۲. مگر سابق که این سالن‌ها نبود، این چیزها نبود، توی دو تا اتاق کوچک جشن می‌گرفتند، مهمان‌ها می‌آمدند شیرینی می‌خوردند، ازدواج‌ها بی‌برکت‌تر از امروز بود؟ عزت دخترها مگر کمتر از امروز بود، حالا باید حتماً بروند توی این سالن‌های بزرگ. عیبی ندارد، من مخالفتی نمی‌کنم با این سالن‌ها. من با «تشریفات» مخالفم. حالا بعضی می‌روند توی هتل، از آن کارهای غلط است که لزومی ندارد. (خطبه عقد، ۷۶/۷/۳۰)

۳۳. بعضی خیال می‌کنند که تشریفات و توی هتل چینی و چنان رفتن، سالن‌های گران گرفتن، خرج‌های زیادی کردن، عزت و شرف و سربلندی دختر و پسر را زیاد می‌کند. نخیر عزت و شرف و سربلندی دختر و پسر به انسانیت و تقوی و پاکدامنی و بلندنظری آن‌هاست، نه به این چیزها. (خطبه عقد، ۷۵/۵/۱۱)

### لباس عروس گران‌قیمت:

۳۴. بعضی‌ها لباس عروس گران‌قیمت می‌خرند. نه! چه لزومی دارد. حالا لباس عروس می‌خواهند، بعضی‌ها لباس عروس را می‌روند کرایه می‌کنند. چه مانعی دارد؟ ننگ دارد؟ نه! چه ننگی؟ چه مانعی دارد؟ بعضی‌ها این را ننگ می‌دانند. ننگ این است که انسان یک پول گزافی بدهد، یک چیزی بخرد که یک بار آن را مصرف کند، بعد بیندازد دور. یک بار مصرف! آن هم با این وضعی که بعضی مردم دارند. (خطبه عقد، ۷۴/۱۰/۴)

### به رخ کشیدن ثروت‌ها:

۳۵. اگر چنان‌چه در ازدواج بحث مادیات عمده شد، این معامله‌ی عاطفی و روحی و انسانی تبدیل خواهد شد به معامله‌ی مادی. این معامله‌های گران، این جهیزیه‌های سنگین، این چشم و هم‌چشمی‌ها و این به رخ کشیدن ثروت‌ها و پول‌ها - که برخی از افراد غافل و بی‌خبر می‌کنند - ازدواج را در واقع خراب می‌کنند. لذاست که در شرع مقدس مستحب است مهریه کم گرفته شود که «مَهْرُ السَّنَةِ» مورد نظر است. (خطبه عقد، ۷۷/۱۲/۱۳)

### ازدواج آسان:

به نام خداوند جان و خرد، ازدواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری(۱)، « دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

۳۶. من به همه‌ی مردم در سراسر کشور توصیه می‌کنم که ازدواج‌ها را آسان کنند. بعضی‌ها ازدواج را مشکل می‌کنند. مهریه‌های گران و جهیزیه‌های سنگین ازدواج را مشکل می‌کند... خانواده‌ی پسرها توقع جهیزیه‌های سنگین بکنند. خانواده‌ی دخترها برای چشم هم‌چشمی دیگران جهیزیه‌ها را و تشریفات را و مجالس عقد و عروسی را رنگین‌تر بکنند. چرا؟ اثر این را می‌دانید چیست؟ اثر این کارها این است که دخترها و پسرها بدون ازدواج در خانه‌ها می‌مانند، کسی جرئت نمی‌کند به ازدواج نزدیک شود. (خطبه عقد، ۷۳/۹/۲)

### مسأله سرنوشت ساز ازدواج:

۳۷. از جمله اموری که در جامعه‌ی ما در میان بسیاری از خانواده‌ها، به این آفت خطرناک ( تکلف) مبتلا شده است، مسأله‌ی مهم و سرنوشت ساز ازدواج است. به بهانه‌ی انجام آداب و رسوم، آبروداری، حفظ حیثیت و ارزش نهادن بر دختر و پسر و... این شیرین‌ترین حادثه‌ی زندگی جوانان را به کابوسی وحشتناک تبدیل کرده‌ایم. نتایج تلخ این نگاه بیمار، تعداد زیادی از جوانان را از تشکیل زندگی ناامید کرده است و تعداد فراوان دیگری را با مشکلات فراوانی در آغاز راه روبه‌رو کرده است. (۸۶/۸/۱۶)

۳۸. خانواده‌های زیادی با نزدیک شدن به زمان ازدواج فرزندشان، به جای جشن و شادی عزا می‌گیرند. آسیب‌های فرهنگی، تربیتی و اخلاقی ناشی از تجرد طولانی مدت و تأخیر در ازدواج، غیر قابل محاسبه است. (۸۶/۸/۱۶)

۳۹. نتایج شوم یک شروع پُر مشقت و پُردردسر، چه بسیار کام جوانان را در آغاز زندگی تلخ می‌کند. در این آفت بزرگ اجتماعی، همه مقصریم و البته از همه بیشتر خانواده‌های متکلف باید در پیشگاه خداوند پاسخگو باشند! و در رفع این معضل خانمان سوز، همه باید به میدان بیایند و این سنت الهی و آسمانی را از قید و بند زنجیرهای جاهلی نجات بخشند و میدان زندگی را برای خوشبختی جوانان هموار سازند. (۸۶/۸/۱۶)

### رد پای جاهلانه و رسوم نابخردانه در ازدواج:

۴۰. در مرحله انتخاب همسر، شرایط عجیبی را که هرگز دخالتی در کفو بودن و همتایی دختر و پسر برای آغاز زندگی ندارند، به جای دین و تقوی و اخلاق قرار داده‌ایم! مهریه را - که هدیه‌ای است به نشان مهر و راستی و در سنت پیامبر(صلی الله علیه وآله) ارزش مالی آن اصلاً مورد توجه نبوده است، بلکه کم بودن آن نشان شگون و خوش قدمی عروس شمرده شده است - به قیمت گذاری برای دختر تبدیل کرده‌ایم! جهیزیه را که هدیه خانواده‌ها برای سهل کردن آغاز زندگی و نشان محبت و دوستی پدران و مادران در زندگی فرزندان عزیزشان است، به سد راه زندگی آنها و مصیبت بزرگ خانواده‌ها مبدل ساخته‌ایم! به نام « خرید عقد » چه هزینه‌های گزافی را به جوانان و خانواده‌ها تحمیل کرده‌ایم و برای برگزاری مراسم عقد و عروسی که



به نام خداوند جان و خرد، **ازدواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)**، «دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

توصیه به شادمانی و سرور شده است، آن قدر تشریفات و تجملات و شرایط بافته‌ایم که پشت صحنه‌ی آن، چشمهای اشکبار و دل‌های غمدیده‌ی فراوان را با کاروان زندگی بچه‌ها همراه می‌کند و تا مدتها آثار منفی آن مثل پرنده‌ی شومی بر بام زندگی عزیزانمان چرخ می‌زند. (۸۶/۸/۱۶)

۴۱. ببینید! بین آنچه خداوند می‌خواهد و پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) را راضی می‌کند و آنچه ما انجام می‌دهیم چقدر فاصله است؟! سوگمندانه باید اعتراف کنیم که هر چه شرع آنور بر انجام صمیمانه و آسان ازدواج تأکید کرده است، ما در مقابل بر سخت کردن و انجام تکلف آمیز آن همت ورزیده‌ایم. به راستی! پایان این رقابت و چشم و هم چشمی جاهلانه و شیطانی تا کجاست؟ (۸۶/۸/۱۶)

### تشریفات ازدواج ساده در اسلام:

۴۲. شما اگر نگاه کنید به تشریفات ازدواج در میان اقوام مختلف، خواهید دید در اسلام تشریفات ازدواج ساده است. البته جشن و سرور و اینها عیبی ندارد، هر کس هر مقداری که مایل است، اما اینها جزو دین و جزو تشریفات رسمی و دینی ازدواج نیست. هر کس خواست می‌تواند انجام بدهد، هر کس نخواست، نه. اینکه حتماً بایستی بروند در یک معبد زانو بزنند جلوی کسی و چه بکنند، و مراسمی که در جاهای دیگر وجود دارد، در اسلام نیست. در اسلام، یک صیغه‌ای است شرعی که باید خوانده شود. البته در اسلام برای معاملات گوناگون، معاملاتی که اهمیتی کمتر از ازدواج است، شاهد می‌گیرند... حالا هم که مقررات ثبت است و درج در محاکم. مراکز ثبت رسمی است و هیچ تشریفات ندارد؛ می‌توانند خیلی راحت و بدون تشریفات این ازدواج را انجام دهند. (۸۶/۸/۱۶)

### عقد اسلامی یا عقد جاهلی:

۴۳. در ازدواج، شرع مقدس اسلام، قیود جاهلی و شرایط مرسوم بین جهال را برطرف کرد و یک سلسله حرفها و شرایط جدید و سنتهای تازه‌ای را پایه گذاری کرد. اگر ما کاری کنیم که عقد و ازدواج ما از آن چیزهایی که اسلام ازاله کرده، دور و پاک باشد و به آن سنتهایی که اسلام بنیان گذاری کرده است آراسته و مزین باشد، عقد و ازدواج ما اسلامی خواهد شد و عقد بر اساس رضای پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) و رهبر عظیم الشان بشریت خواهد شد. (خطبه عقد، ۷۹/۶/۲۸)

۴۴. اگر خدای ناکرده آن چیزهایی را که اسلام ازاله کرد و ریخت بیرون، اینها را ما در عقد ازدواج بیاوریم، آن وقت عقد ما، عقد جاهلی خواهد شد. خودمان مسلمانی، اسممان مسلمان است اما کارمان مکار جاهلیت خواهد شد. (خطبه عقد، ۷۴/۱/۲۲)

به نام خداوند جان و خرد، **ازدواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)**، « دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

۴۵. اگر عقد، اسلامی بود، به سبک سنتهای قرآنی و بنیان گذاری شده‌ی به وسیله‌ی اسلام، زندگی شیرین می‌شود و زن و شوهر با هم خوب زندگی می‌کنند. (خطبه عقد، ۷۴/۱/۲۲)

### **آسان بگیرید، خداوند کفایت می‌کند:**

۴۶. جوانها وقتی صحبت می‌شود می‌گویند، اگر ازدواج کنیم بعدش چه کار کنیم برای خانه، برای شغل؟ اینها همان قیودی است که همیشه جلوی کارهای اصلی و اساسی را می‌گیرد. فرمود: «إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ» [سوره ص، آیه ۸۶] یعنی خدای متعال اینها را کفایت خواهد کرد. ازدواج نکنید. ازدواج در وضع معیشت آنها دشواری خاصی بوجود نمی‌آورد. بلکه به عکس خداوند آنها را از فضلش غنی هم می‌کند. این را خدای متعال فرموده است. بله، ما برای خودمان به قول معروف به جای خَرَج، بَرَج درست می‌کنیم. اضافه‌های زندگی و نیازهای کاذب به وجود می‌آوریم. بله، البته مشکل پیش می‌آید. تقصیر کیست؟ در درجه‌ی اول تقصیر متمکن است. آن کسانی که امکانات دارند، سطوح را بالا می‌برند. بعد هم تقصیر بعضی از مسئولین است، که بالاخره باید بگویند. باید وسایل را فراهم کنند، فراهم نمی‌کنند. نمی‌خواهیم بگوییم که دولتها برای جوانها و برای ازدواجشان وظایفی ندارند. اما این باید برای جامعه اسلامی جا بیفتد که ازدواج یک ضرورت است، باید انجام بگیرد. باید تحقق پیدا کند. اینکه دخترها بگویند ما هنوز آماده‌ی ازدواج نشده‌ایم، پسرها بگویند ما هنوز عقل زندگی نداریم، حرفهای منطقی آن چنانی نیست. در خیلی از مسائل زندگی، ما می‌بینیم که نه، جوانها آمادگی هم دارند، خیلی هم خوبند. می‌فهمند. منتهی این ازدواج یک مسئولیت‌پذیری هم هست. این حسّ گریز از مسئولیت، مقداری مانع می‌شود از اینکه این کار انجام شود. (خطبه عقد، ۷۹/۶/۲۸)

### **با شادی و میهمانی موافقیم، نه با اسراف:**

۴۷. تجملات برای یک جامعه، مضرّ و بد است. آن کسانی که با تجملات مخالفت می‌کنند، معنایش این نیست که از لذّتها و خوشیهایش بی‌اطلاعند، نه! آن را کاری مضرّ برای جامعه می‌دانند. مثل یک دارو یا خوراکی مضرّ. با تجملات زیادی، جامعه زیان می‌کند. البته در حد معقول و متداول ایرادی ندارد. اما وقتی که همین طور مرتب پای رقابت و مسابقه به میان آمد، اصلاً از حدّ خودش تجاوز می‌کند و به جاهای دیگر می‌رود. (خطبه عقد، ۷۰/۴/۲۰)

۴۸. برخی، اسراف می‌کنند. می‌ریزند و می‌پاشند. در این روزگار که فقرایی در جامعه هستند، کسانی هستند که اولیات زندگی هم درست در اختیارشان نیست، این کارها اسراف است، زیادی است، بی‌خود است. هر کس بکند خلاف است. (خطبه عقد،

(۷۲/۶/۱۱)

به نام خداوند جان و خرد، **ازدواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)**، «دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

۴۹. بعضی از مردم با این کاری که می‌شود با آن ثواب برد، گناه می‌برند. با اسرافهایی که می‌کنند، با خلافهایی که انجام می‌دهند، با آمیختن این عمل حسن و حسنه به کارهای حرامی که انجام می‌دهند. حرام همه‌اش هم این نیست که محرم و نامحرم و این چیزها باشد. آنها هم البته حرام است، اما ریخت و پاش زیادی هم حرام است. اسراف حرام است. سوزاندن دل مردمی که ندارند در مواردی واقعاً حرام است. زیاده‌روی کردن، حرام و حلال کردن برای اینکه بتواند جهیزیه‌ی دخترش را فراهم کند، اینها حرام است. (خطبه عقد، ۷۶/۱۱/۹)

۵۰. بنده راضی نیستم از کسانی که با خرجهای سنگین و با اسراف در امر ازدواج، کار را بر دیگران مشکل می‌کنند. البته با جشن و شادی و مهمانی موافقم ولی با اسراف مخالفم (خطبه عقد، ۷۴/۵/۲۴)

۵۱. چقدر دخترها و پسرها که اگر ازدواج هم می‌کنند به خاطر بی‌بندوباری پولدارها، احساس کمبود می‌کنند. احساس غصه می‌کنند. فکر می‌کنند چیزی کم دارند. احساس سرکوفت می‌کنند. (خطبه عقد، ۷۵/۱۰/۵)

### **این هتلهای و سالنهای پرخرج، عروسی را شیرین نمی‌کند.**

۵۲. این هتلهای و سالنها و جشنهای پرخرج را رها کنید. ممکن است توی یک سالنی هم کسی جشن بگذارد اما ساده، مانعی ندارد. من نمی‌خواهم بگویم حتماً، چون بعضی خانه‌هایشان جا ندارد یا امکاناتش را ندارند ولی اسراف نکنید. شادی و مهمانی و دعوت کردن از دوستان و نزدیکان و خویشاوندان و رفقا خوب است اما اسراف بد است. شأن ملت مسلمان ما نیست. (خطبه عقد، ۷۳/۱۰/۲۷)

۵۳. عروسی و عقد و شادی چیز خوبی است. حتی پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) هم برای دختر مکرمه خودشان مجلس عروسی گرفتند، شادی کردند و مردم شعر خواندند. زنها دست زدند و خوشی کردند. اما نباید در این مجلس عقد و عروسی و اینها اسراف انجام بگیرد. یکی از اسرافها همین مجالس عقد و عروسی گران قیمت است. در هتلهای، در این سالنهای گران قیمت مجالس درست می‌کنند. مبالغ زیادی شیرینی و میوه و خوراکی حرام می‌شود، از بین می‌رود، روی زمین ریخته می‌شود و ضایع می‌گردد. برای چه؟ برای چشم و هم چشمی؟! برای عقب نماندن از قافله‌ی اسراف؟! (خطبه عقد، ۷۲/۱/۵)

۵۴. اسراف نباید بشود. اسراف اگر شد هم به خودتان ضرر زده‌اید هم به مردم دیگر. هم به جوانها و دخترها و پسرها ضرر زده‌اید و هم خودتان را از چشم پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) انداخته‌اید. از چشم امام زمان (علیه السلام) انداخته‌اید. این اسراف و زیاده‌روی، کار خلاف محسوب می‌شود. (خطبه عقد، ۷۷/۹/۱۲)

به نام خداوند جان و خرد، **ازدواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)**، « دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

۵۵. عروسی شیرین، آن عروسی‌ای نیست که توی آن خیلی خرج می‌شود و اسراف زیاد در آن می‌شود. عروسی شیرین، عروسی صمیمانه است. صمیمانه که بود، عروسی شیرین می‌شود. ولو مختصر باشد. یک اتاق دو اتاق توی خانه، قوم و خویش، دوست و آشنا و رفیق دور هم بنشینند، این می‌شود عروسی. این میهمانیهای مفصل و سالنهای آنچنانی یا توی هتلها، خرجهای زیاد، جنسهای گران برای مهمانی، اینها هیچ مناسب نیست. نمی‌گویم ازدواج را باطل می‌کند، نه! ازدواج درست است. اما اینها محیط جامعه و محیط زندگی را تلخ می‌کند. (خطبه عقد، ۷۷/۹/۱۲)

۵۶. مگر سابق که این سالنها نبود، این چیزها نبود، توی دو تا اتاق کوچک جشن می‌گرفتند، مهمانها می‌آمدند شیرینی می‌خوردند، ازدواجها بی‌برکت‌تر از امروز بود؟ عزتِ دختها مگر کمتر از امروز بود، حالا باید حتماً بروند توی این سالنهای بزرگ. عیبی ندارد، من مخالفتی نمی‌کنم با این سالنها. من با «تشریفات» مخالفم. حالا بعضی می‌روند توی هتل، از آن کارهای غلط است که لزومی ندارد. (خطبه عقد، ۷۶/۷/۳۰)

۵۷. هر چه مراسم را کمتر و ساده‌تر بگیریم بهتر است. بگذارید آن کسانی که ندارند به ازدواج تشویق شوند و آن کسانی که ندارند مایوس نشوند. (خطبه عقد، ۷۱/۹/۲۴)

### اشتباه بعضی از مسئولین:

۵۸. متأسفانه بعضی امروز اشتباه می‌کنند. چون که سابق مسئولین کشور و سردمداران آن طور رفتار می‌کردند، حالا هم که اینها شدند سردمدار، خیال می‌کنند باید از این کارها بکنند. نه آقا، آنها طاغوتی بودند، آنها اهل دنیا بودند. ما روحانی هستیم، آنهایی هم که روحانی نیستند، اهل دین هستند. ما زندگیمان جور دیگر است. رفتارمان جور دیگر است. منشیان جور دیگر است. اخلاقمان جور دیگر است. هدفمان اصلاً یا آنها فرق دارد. نباید از آنها تقلید کنیم. ما باید کاری بکنیم که مردم از ما تقلید کنند. (خطبه عقد، ۷۴/۵/۱۱)

### تقوا و پاکدامنی:

۵۹. بعضی خیال می‌کنند که تشریفات و توی هتل چینی و چنان رفتن، سالنهای گران گرفتن، خرجهای زیادی کردن، عزت و شرف و سربلندی دختر و پسر را زیاد می‌کند. نخیر عزت و شرف و سربلندی دختر و پسر به انسانیت و تقوی و پاکدامنی و بلندنظری آنهاست، نه به این چیزها. (خطبه عقد، ۷۵/۵/۱۱)

به نام خداوند جان و خرد، ازدواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)، « دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

۶۰. بدانید! ساده برگزار کردن ازدواج، چه در مهریه، چه در جهیزیه و چه در مجلس عروسی، ننگ نیست که بعضی خیال می‌کنند اگر ما عروسی را برای دخترمان ساده برگزار کنیم دختر ما سرشکسته خواهد شد. نه! سرشکسته نخواهد شد. این اشتباه شماسست. (خطبه عقد، ۷۵/۹/۱۱)

۶۱. ما به آنهایی که ندارند نصیحت می‌کنیم که به غُرب و عَجَم متوسل نشوند که پول قرض کنند برای اینکه آبرویشان را به قول خودشان بخرند! آبرو چیست! این آبرو است؟ اگر چشم را باز کنیم، این آبرو نیست. بعضیها خودشان را قرض دار می‌کنند، برای اینکه بتوانند مثلاً آبرومند از آب در بیاورند! بیخود و بی‌جهت. (خطبه عقد، ۷۵/۱۰/۵)

### اثرات مهریه گران و جهیزیه سنگین:

۶۲. من به همه‌ی مردم در سراسر کشور توصیه می‌کنم که ازدواجها را آسان کنند. بعضیها ازدواج را مشکل می‌کنند. مهریه‌های گران و جهیزیه‌های سنگین ازدواج را مشکل می‌کند. ... خانواده‌ی پسرها توقع جهیزیه‌های سنگین بکنند؟ خانواده‌ی دخترها برای چشم هم چشمی دیگران جهیزیه‌ها را و تشریفات را و مجالس عقد و عروسی را رنگین تر بکنند؟ چرا؟ اثر این را می‌دانید چیست؟ اثر این کارها این است که دخترها و پسرها بدون ازدواج در خانه‌ها می‌مانند، کسی جرئت نمی‌کند به ازدواج نزدیک شود. (خطبه عقد، ۷۳/۹/۲)

۶۳. مگر کسانی که با تجمّل عروس و داماد می‌شوند خوشبخت‌ترند؟ چه کسی می‌تواند چنین چیزی را ادعال کند؟ این کارها جز اینکه یک عده جوان را، یک عده دختر را حسرت به دل کند و زندگی را بر اینها تلخ نماید، اگر نتوانستند آن جور آنها هم عروسی بگیرند تا ابد حسرت به دل بمانند یا اصلاً نتوانند عروسی بگیرند. چیز دیگری نیست... تا آمدند دخترش را بگیرند، چون دستش خالی است، این دختر بماند توی خانه. این پسر دانشجو یا کارگر یا کاسب ضعیف، همین طور غیر متأهل بماند. (خطبه عقد، ۷۳/۹/۲۳)

۶۴. من گمان می‌کنم آن کسانی که با مجالس و محافل سنگین، کار را بر دیگران مشکل می‌کنن، حسابشان پیش خدا خیلی سخت است. نمی‌شود بگویند که آقا ما پول داریم، می‌خواهیم بکنیم، چون داریم. این از آن حرفهای غلط روزگار است. داریم که دلیل نشد. انسان وقتی «دارد»، کاری بکند که دیگران نتوانند هیچ اقدامی بکنند، این درست است؟ جوانها جرئت نکنند بروند طرف ازدواج. نباید کاری بشود افرادی که نمی‌توانند، افرادی که دلشان نمی‌خواهد، خلاف فکرشان هست، خلاف نیتشان هست، نتوانند ازدواج کنند. (خطبه عقد، ۷۴/۵/۲۴)

رضایت خداوند:

۶۵. اسرافکاری و زیاده روی و ... این کارها را نکنید، به مصلحت نیست. شارع مقدّس هم راضی نیست. شما هم یک زحمت بی خودی به خودت می‌دهی. عوض این همه خَرچ کردن، یک دهمش را به یک مستحقی بده، یک عالم ثواب ببر. مگر دیوانه‌اند اینهایی که این همه خرج می‌کنند بدون ثواب، بدون اجر، بدون رضای الهی. حتّی بدون رضای مردم. مردم همه راضی نمی‌شوند از آدم ... خدا را راضی کنید. (خطبه عقد، ۷۴/۲/۱۹)

۶۶. اما صدها دختر و پسر جوان دیگر را از داشتن مهمانی عروسی محروم می‌کنید؛ چون نگاه می‌کنند و می‌خواهند با شما چشم و هم چشمی بکنند، نمی‌توانند، کار عقب می‌افتد. (خطبه عقد، ۷۶/۸/۲۲)

۶۷. آنهایی که هم از لحاظ معنوی و الهی آن مقامات را داشتند، هم بزرگان زمان خودشان بودند. ایشان دختر پیامبر(صلی الله علیه و آله) بود. رئیس جامعه اسلامی. حاکم مطلق. او هم که سردار درجه‌ی یک اسلام بود. ببینید چطور ازدواج کردند؟ چه جور مهریه‌ی کم، چه جور جهیزیه‌ی کم. همه چیز با نام خدا و با یاد او. اینها برای ما الگو هستند. همان زمان هم جاهلانی بودند که مهریه‌ی دخترانشان بسیار زیاد بود مثلاً هزار شتر. آیا اینها از دختر پیامبر(صلی الله علیه و آله) بالاتر بودند؟ از آنها تقلید نکنید. از دختر پیامبر(صلی الله علیه و آله) تقلید کنید، از امیرالمؤمنین(علیه السلام) تقلید کنید. (خطبه عقد، ۷۵/۲/۱۷)

### چرا اصرار بر ۱۴ سکه:

۶۸. اینکه می‌بینید ما گفتیم ۱۴ سکه بیشتر را عقد نمی‌کنیم، نه برای این است که چهارده سکه بیشتر اشکالی در ازدواج ایجاد می‌کند. خیر. چهارده هزار سکه هم باشد، ازدواج اشکالی ندارد. فرقی ندارد. برای این است که آن جنبه‌ی معنوی ازدواج، غلبه پیدا کند بر جنبه‌ی مادی. مثل یک تجارت و معامله نباشد. داد و ستد مادی نباشد. اگر تشریفات را کم کردید، جنبه‌ی معنوی تقویت خواهد شد. (خطبه عقد، ۷۲/۱۰/۲۶)

۶۹. مهریه هر چه کمتر باشد، به طبیعت ازدواج نزدیکتر است، چون طبیعت ازدواج معامله که نیست، خرید و فروش که نیست، اجاره دادن که نیست، زندگی دو انسان است. این ارتباطی به مسائل مالی ندارد. ولی شارع مقدّس یک مهریه‌ای را معین کرده که باید یک چیزی باشد. اما نباید سنگین باشد. بایستی عادی باشد جوری باشد که همه بتوانند انجام دهند. (خطبه عقد، ۷۴/۵/۱۸)

۷۰. در ازدواج، آنچه که اتفاق می‌افتد، یک حادثه و پیوند انسانی است، نه یک معامله‌ی پولی و مالی، اگرچه یک مالی هم در بین هست در شرع مقدّس اسلام، آن مال جنبه‌ی نمادین دارد. جنبه‌ی رمزی دارد. خرید و فروش و بده بستان نیست. (خطبه عقد، ۷۱/۱/۵)

### مهریه بالا بی‌احترامی به دختر است.

۷۱. اگر کسی برای دختر خود اهمیّت قائل است، یا دختری برای خود ارزش قائل است، راهش این نیست که بگوید باید مهریه‌ی ما را زیاد کنید. مهریه هر چقدر کمتر باشد، جنبه انسانی این پیوند بیشتر است. (خطبه عقد، ۷۴/۵/۲۴)

۷۲. هیچ پولی، هیچ ثروتی، معادل یک انسان نمی‌شود، نه هیچ مهریه‌ای می‌تواند قیمت سرانگشت یک زن مسلمان باشد و نه هیچ درآمدی برای یک مرد یا زن می‌تواند معادل با شخصیت او باشد. کسانی که مهریه‌های دخترشان بالا می‌برند، اشتباه می‌کنند. این احترام نیست. این بی‌احترامی است. برای اینکه با بالا بردن مهریه، شما جنس این معامله‌ی انسانی را، یعنی یکی از دو جنس معامله‌ی انسانی را - چون هر دو در مقابل هم هستند - تنزل می‌دهید به حدّ یک کالا و یک متاع می‌گویید دختر من آنقدر می‌ارزد. نه آقا! دختر شما اصلاً با پول قابل مقایسه نیست. ... این مهریه یک سنت اسلامی و الهی است. برای این نیست که در مقابل این موجود شریفِ عزیز انسانی، انسان بخواهد یک چیزی بدهد. (خطبه عقد، ۷۷/۸/۱۱)

### مهرم حلال، جانم خلاص:

۷۳. گاهی اوقات مرد آنچنان است که زن هر چقدر هم مهریه داشته باشد می‌گوید: مهرم حلال، جانم خلاص. مهریه که کسی را خوشبخت نمی‌کند. ... روش شرعی، انسانها را خوشبخت می‌کند. محبت هم به این چیزها بستگی ندارد. هر چقدر که پول در این طور مسائل کمتر باشد، عنصر مادی بیرون بشود، عنصر انسانی تقویت می‌شود؛ محبت بیشتر می‌شود. (خطبه عقد، ۷۵/۲/۱۰)

۷۴. بعضی خیال می‌کنند مهریه‌ی سنگین به حفظ پیوند زناشویی کمک می‌کند. این خطاست. اشتباه است. اگر خدای ناکرده این زن و شوهر نااهل باشند، مهریه‌ی سنگین هیچ معجزه‌ای نمی‌تواند بکند. (خطبه عقد، ۷۵/۵/۱۱)

۷۵. بعضی از خانواده‌های طرف عروس می‌گویند که ما مهریه‌ی آنقدر بالا نمی‌خواهیم ولی خانواده‌ی داماد برای پز دادن و تفاخر می‌گویند نه نمی‌شود! چند میلیون یا فلان قدر. خب اینها همه دوری از اسلام است. هیچ کس با مهریه‌ی بالا خوشبخت نشد. اینهایی که خیال می‌کنند اگر مهریه نباشد ازدواج دخترشان متزلزل خواهد شد، اینها اشتباه می‌کنند. ازدواج اگر چنانچه با محبت بود، با وضعیّت درست بود، بی‌مهریه هم متزلزل نمی‌شود. ولی اگر چنانچه بر مبنای خباثت و زرنگی و کلاهبرداری و

فرب و این چیزها بود، مهریه هر چقدر هم که زیاد باشد، مرد بدجنس زورگو، کاری خواهد کرد که بتواند از زیر بار این مهریه هم فرار کند. (خطبه عقد ۷۵/۹/۴)

۷۶. بعضیها می‌گویند ما مهریه را سنگین می‌کنیم برای اینکه مانع طلاق بشویم. این خیلی خطای بزرگی است. هیچ مهریه‌ی سنگینی مانع از طلاق نمی‌شود و نشده است. آن چیزی که مانع طلاق می‌شود، اخلاق و رفتار است. رعایت موازین اسلامی است. (خطبه عقد، ۷۳/۹/۲)

### مهریه بالا، سدّ راه ازدواج جوانان:

۷۷. کسانی که مهریه‌ی بالا برای خانمشان قرار می‌دهند، به جامعه ضرر می‌زنند. خیلی از دخترها توی خانه می‌مانند، خیلی از پسرها بی‌زن می‌مانند، بخاطر اینکه این چیزها وقتی در جامعه رسم شد، سنت و عادت شد، به جای «مهر السنّه»، به جای اینکه مهر پیغمبر (صلی الله علیه وآله) سنت باشد، وقتی مهر جاهلی سنت شد، اوضاع، اوضاع جاهلی خواهد شد. (خطبه عقد، ۷۷/۸/۱۱)

۷۸. اگر چنانچه در ازدواج بحث مادیات عمده شد، این معامله عاطفی و روحی و انسانی تبدیل خواهد شد به معامله‌ی مادی. این معامله‌های گران، این جهیزیه‌های سنگین، این چشم و همچشمی‌ها و این به رخ کشیدن ثروتها و پولها - که برخی از افراد غافل و بی‌خبر می‌کنند - ازدواج را در واقع خراب می‌کنند. لذاست که در شرع مقدّس مستحب است مهریه کم گرفته شود که «مهر السنّه» مورد نظر است. (خطبه عقد، ۷۷/۱۲/۱۳)

۷۹. اگر مهریه‌ها سنگین شد، ازدواجها مشکل خواهد شد، پسرها و دخترها بی‌خانمان خواهند ماند. هر چه آسان‌تر بگیرید بهتر است. (خطبه عقد، ۷۲/۱۲/۲۲)

۸۰. من از مردم سراسر کشور خواش می‌کنم که آن قدر مهریه‌ها را زیاد نکنند. این سنت جاهلی است. این کاری است که خدا و رسول (صلی الله علیه وآله) در این زمان بخصوص، از آن راضی نیستند. نمی‌گوییم حرام است. نمی‌گوییم ازدواج باطل است. اما خلاف سنت پیامبر (صلی الله علیه وآله) و اولاد ایشان و ائمه‌ی هدی (علیهم السلام) و بزرگان اسلام است. خلاف روش اینهاست و بخصوص در زمان ما که کشور احتیاج دارد به اینکه همه‌ی کارهای صحیح، آسان شود، هیچ مصلحت نیست که بعضی ازدواجها را این طور مشکل کنند. (خطبه عقد، ۷۳/۹/۲)

**عزّت دختر به اخلاق است نه جهیزیه:**



۸۱. جهیزیه برای دختر مایه‌ی عزت نیست. عزت دختر به اخلاق او و رفتار و شخصیت خود اوست. بعضی از خانواده‌های عروس، خودشان را اذیت می‌کنند و به زحمت می‌اندازند و اگر پول هم ندارند به زحمت پول تهیه می‌کنند. اگر پول دارند خرج زیادی می‌کنند، برای اینکه یک جهیزیه مفصل پر زرق و برقی را مثلاً در اختیار دخترشان بگذارند. (خطبه عقد، ۷۷/۱۲/۲۸)

۸۲. مهریه و جهیزیه‌ی زیاد، هیچ دختری را خوشبخت نمی‌کند و هیچ خانواده‌ای را به آن آرامش و سکون و اعتماد لازم نمی‌رساند. اینها زوایای زندگی است. (خطبه عقد، ۷۵/۹/۱۸)

۸۳. مبدا بروید پول قرض کنید، جهیزیه درست کنید. مبدا خودتان را به زحمت بیندازید. مبدا خانواده‌تان را به زحمت بیندازید. مبدا خیال کنید که دخترتان اگر جهیزیه اش کمتر از دختر همسایه و قوم و خویش بود، این سرشکستگی است. نه این سرشکستگی نیست. (خطبه عقد، ۸۱/۳/۲۹)

### **چشم و هم‌چشمی و معضل جهیزیه:**

۸۴. خانواده‌ها خانواده‌ها روی چشم و هم‌چشمی، جهیزیه را برای خودشان یک معضل می‌کنند. بعد که این معضل را خودشان به یک نحوی تحمل کردند، تازه نوبت دیگران است که رنج این معضل را ببرند. برای خاطر اینکه وقتی شما در جهیزیه‌ی دخترتان این همه وسایل درست کردید، بعد کسانی که دیدند، تکلیف آنها چیست؟ این چشم و هم‌چشمی‌ها آخر به کجا خواهد رسید؟ این همان مشکلاتی است که درست خواهد شد. اسلام می‌خواهد اینها نباشد. (خطبه عقد، ۷۳/۳/۱۶)

۸۵. بعضیها سعی می‌کنند که برای جهیزیه بزنند روی دست همه‌ی قوم و خویشها و همسایه‌ها و دوست و آشناها که این هم غلط است... باید نگاه کنید ببینید که چه چیزی درست است، چه چیزی حق است آن را انجام دهید. چه چیزی حق است؟ یک خانواده‌ی دو نفره یک وسایلی لازم دارند که یک زندگی ساده‌ای داشته باشند. (خطبه عقد، ۷۹/۸/۳)

۸۶. انواع و اقسام ریخت و پاشها، زیاده‌رویها، کارهای غلط، جهیزیه‌های سنگین. همه جور چیزی را حتماً باید بخرند، بیاورند توی جهیزیه بگذارند، که اقلأً یک چیز بیشتر از آن دختر خاله‌اش، یا نمی‌دانم خواهرش، یا آن همسایه‌شان یا آن همکلاسی‌شان داشته باشد. اینها از آن غلطهای بسیار مودی و آزاردهنده است، برای خود انسان و برای مردم. خیلی از دخترها نمی‌توانند به خانه‌ی بخت بروند، خیلی از پسرها نمی‌توانند ازدواج کنند، به خاطر همین چیزها. به خاطر همین گرفتاریها. اگر ازدواج آسان بود، اگر مردم آن قدر سخت‌گیری نکرده بودند، بعضیها اگر مهریه شان سنگین نبود، اگر این جهیزیه‌های جاهلانه نبود و پدر و مادرها به خیال خودشان برای اینکه مبدا دل دخترشان بشکند، خودشان را به آب و آتش نمی‌زدند، این گرفتاریها برای خیلی از خانواده‌ها پیش نمی‌آمد. (خطبه عقد، ۷۱/۱۱/۱)

به نام خداوند جان و خرد، **از دواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)**، « دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

۸۷. از اول، بعضیها، همه‌ی ریز و درشت و لازم و غیر لازم را برای دخترشان به عنوان جهیزیه فراهم می‌کنند که مبادا از دختر فلانی، از نمی‌دانم دختر عمویش، یا از خواهرش یا از جاریش مثلاً کمتر باشد. اینها درست نیست. این کارها غلط است.

اسباب زحمت شماسست. آن هم زحمتی که هیچ اجری پیش خدا ندارد، مایه‌ی تشکر هم نمی‌شود. (خطبه عقد، ۷۸/۹/۲)

### به فکر دیگران هم باشید:

۸۸. از بعضیها وقتی می‌پرسیم که شما چرا برای دو نفری که می‌خواهند زندگی بکنند، بازار را می‌خواهید خالی کنید که جهیزیه برای خودتان درست کنید؟ می‌گویند: خب ما داریم. چون داریم می‌خواهیم بکنیم. آیا این استدلال کافی است؟ چون داریم! نه. این استدلال به هیچ وجه کافی نیست. استدلال غلطی است. در یک جامعه همه جور انسان زندگی می‌کند. شما باید کاری کنید که آن دختری هم که ندارد، اگر خواست شوهر بکند بتواند و آلا این جهیزیه‌ای که شما دارید برای دخترتان درست می‌کنید، این مهریه‌ای که شما دارید به عروستان می‌دهید، این دیگر در ازدواج را برای دیگران خواهد بست... این روش انسانی نیست. این روش اسلامی نیست. (خطبه عقد، ۷۵/۸/۵)

### جهیزیه بهترین عروس عالم:

۸۹. شما نگاه کنید به دختر پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وآله)، بهترین دخترهای عالم، فاطمه زهرا (سلام الله علیها) بود. بهترین زنهای اولین و آخرین، فاطمه زهرا (سلام الله علیها) بود. هرگز دختری و زنی به آن خوبی، به آن شرافت و به آن عظمت نیامده است. همه زنهای عالم از اول تا آخر در مقابل او مثل خدمت کارهایی هستند. مثل ذراتی هستند در مقابل خورشید جهان افروز. شوهرش هم امیرالمؤمنین (علیه السلام)، بهترین مردان عالم. اگر چنانچه همه‌ی فضائل و مکارمشان را جمع کنیم. همه‌ی مردان عالم به یک ناخن او هم نمی‌رسند؛ این دو مظهر عظمت، مظهر زیبایی و فضیلت، با همدیگر ازدواج کردند. جهیزیه‌شان همان چند قلم ارزان قیمتی بود که در کتابها نوشته‌اند و ضبط کرده‌اند: یک تکه حصیر، یک تکه لیف خرما، یک دست رختخواب و یک دستاس، یک کوزه، یک کاسه. همه‌اش را اگر چنانچه به پول امروزی روی همدیگر بگذارند، معلوم نیست که چند هزار تومان مختصری بیشتر بشود. همان مهریه را از امیرالمؤمنین (علیه السلام) گرفتند و پولش را دادند جهیزیه‌ی مختصری را فراهم کردند و بردند خانه‌ی شوهر. حالا ما نمی‌گوییم دخترهای ما مثل فاطمه زهرا (سلام الله علیها) جهیزیه بگیرند. نه دخترهای ما مثل فاطمه زهرا هستند و نه خود ماها مثل پدر ایشان هستیم و نه پسرهای ما مثل امیرمؤمنان (علیه السلام)، شوهر فاطمه زهرا. ما کجا و آنها کجا؟ زمین تا آسمان با هم فرق داریم. اما

معلوم می‌شود راه، آن راه است. جهت، آن جهت است. جهیزیه را مختصر بگیرید. به این و آن نگاه نکنید، خرج زیادی نکنید. کار را برای کسانی که ندارند مشکل نکنید. (خطبه عقد ۷۲/۱/۵)

۹۰. جهیزیه‌ی فاطمه زهرا (سلام الله علیها)، به قدری بود که شاید دو نفر آدم با دست می‌توانستند از این خانه بردارند ببرند آن خانه. ببینید افتخار اینهاست. ارزش اینهاست. آیا پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) نمی‌توانستند یک جهیزیه‌ی مفصل تشکیل دهند؟ اگر پیامبر (صلی الله علیه و آله) اشاره‌ای می‌کردند، این مسلمانانی که در اطراف ایشان بودند، بعضیهایشان هم آدمهای متمکنی بودند، پول هم داشتند، از خدا می‌خواستند که بیایند یک هدیه‌ای بدهند، کمکی بکنند. نکردند. چرا نکردند؟ این برای این است که من و شما یاد بگیریم. و آلا بنشینیم و تعریف کنیم و خوشمان بیاید و بعد هم یاد بگیریم، چه فایده‌ای دارد؟ استفاده‌اش را نمی‌بریم. نسخه‌ی طبیب را که انسان نباید بگذارد روی طاقچه تماشا کند. باید عمل کنیم تا بهره‌اش را ببریم. رژیم غذایی را باید عمل کنید تا فایده‌اش را ببرید. اینها رژیم غذایی روح است، رژیم غذایی صحت جامعه است. صحت خانواده است. باید عمل شود. ساده برگزار کنید. (خطبه عقد، ۷۵/۹/۵)

### عروس خانمها شما نگذارید:

۹۱. نگذارید جهیزیه‌ها را سنگین کنند. دخترها نگذارند. عروسها شما نگذارید. پدر و مادرها هم اگر می‌خواهند، شما نگذارید. این همه جنس گران را می‌خواهید چه کنید؟ (خطبه عقد، ۷۳/۹/۲۳)

۹۲. مادرهای عروسها در تهیه جهیزیه دست نگه دارند، خیلی افراط و اسراف نکنند. نگویند حالا مثلاً دخترمان است، دلش می‌شکند. نه. دخترها خوبند. دخترها نمی‌خواهند. ما بیخود نباید دل آنها را بکشانیم به این سمت که هر چیز قشنگ و لوکس و... حتماً باید برایش تهیه شود. (خطبه عقد، ۷۹/۱۱/۱۶)

۹۳. این دختر خانمها که می‌خواهند جهیزیه درست کنند، برای خرید اسباب سر عقد و جهیزیه، توی این دکانهای گران قیمت بعضی از جاهای تهران، آن محلات گران قیمت که معروف است - نمی‌خواهم البته اسم بیاورم - من می‌شناسم کجاهاست که دکانهایش معروف است به جنس گران، اصلاً طرف آنها پا نگذارند. بروند آن جاهایی که معروف به گرانی نیست. این طور نباشد که داماد بیچاره را دنبالشان راه بیندازند برای خرید عروس و خرید عقد. متأسفانه از این کارها می‌کنند. (خطبه عقد، ۷۲/۳/۱۹)

« اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ »

به نام خداوند جان و خرد، ازدواج آسان در اندیشه مقام معظم رهبری (۱)، « دوره آموزشی مدرسه عشق - سطح یک»، حوزه بسیج، ویرایش دوم، شهریور ۹۹

منبع:

<http://khamenei.ir>

تهیه کننده: حوزه بسیج شرکت ملی پالایش و پخش « با آرزوی بهترین ها» « ویرایش دوم، شهریور ۱۳۹۹»